

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERLE ODALARIMIZ HEDEF TAHTASINA KONUYOR

8 Haziran 2011 tarih ve 27958 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 636 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname”, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı’nın yerine yeni bir bakanlık kurulmasını ve bu bakanlığın görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektedir. Bu KHK ile, geçmişte ağırlıklı kamu yapılarına ilişkin bulunan görevler, genel olarak yerleşme, çevre, yapılaşma ve imar gibialanlarla ilgili ve bu alanlarda faaliyet gösteren meslek odalarının görev, yetki ve sorumluluklarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

636 sayılı KHK’nin ardından 4 Temmuz 2011 tarihli mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 644 ve 645 sayılı KHK’ler ile bu kez Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı iki ayrı bakanlık olarak bölünmüştür. Bir ay bile geçmeyen sürede çıkartılan yeni KHK ile TMMOB ve bağlı odaları ilgilendiren Anayasa ve Yetki Yasası’na açıkça aykırı olan hükümlerin içeriğinde değişiklik yapılmamış ve 644 sayılı KHK içinde hukuka aykırı olan düzenlemeleri bazı küçük değişikliklerle korunmuştur. 644 sayılı KHK’nin 2. Maddesi’nin 1. Fıkrası’nın (a) bendinde “Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını

hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak” Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri arasında sayılmıştır. Bakanlık bünyesinde “Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü” adı altında yeni bir genel müdürlük kurularak, yapılaşma süreciyle birlikte, ilgili meslek mensupları ve meslek odalarının mevzuat düzenlemelerinin yapılması ve denetlenmesi gibi görevler bu genel müdürlüğe verilmiştir. 17 Ağustos 2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 648 sayılı KHK ile 644 sayılı KHK’de değişiklikler yapılarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve yetkileri olağanüstü şekilde genişletilirken, yeni genel müdürlükler kurulmuştur.

Oysa, 6235 sayılı TMMOB Yasası ile TMMOB ve bağlı odalara verilmiş olan, kendi görev alanıyla ilgili mevzuatı hazırlamak, yayımlamak, uygulamak, uygulanmasının denetimini yapmak gibi konularda, yetki yasasına aykırı bir şekilde, oluşturulan yeni bir bakanlığa, hatta bakanlık içinde bir genel müdürlüğe görev vermek, yukarıda belirttiğimiz Anayasa’ya aykırılıklar yanında, yasalar arasında bir yetki çatışması da yaratacağından kamu düzenini bozacak bir nitelik taşımaktadır. Yapılan düzenleme ile Bakanlığa, meslek odalarına ilişkin mevzuat hazırlama yetkisi tanınması, Anayasa’ya açıkça aykırıdır.

Odamızın 29 Haziran 2011 tarihinde yaptığı basın açıklamasında; “Siyasal etik ve demokrasi anlayışı

açısından zaten sorunlu olan bu yaklaşım hukuka da aykırılıklar taşımaktadır. Söz konusu düzenlemenin Yetki Yasası'na ve Anayasa'ya aykırı olduğu açıktır" denilerek, Hükümetin yeni bakanlık oluşumuna ilişkin KHK düzenlemesi ile meslek örgütlerinin yetkileri yanında yasama yetkisini de gasp ettiğine dikkat çekildi ve KHK'nin arkasında yatan rant kavgası gözler önüne serildi.

Bakanlık içinde kurulacak Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne verilen görevlerin anlatıldığı açıklamada, bu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırılığı şöyle ortaya konuldu: "Anayasa'nın 135. Maddesi'nde meslek örgütlerinin kanunla kurulacağı ve organlarının da kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre seçilecek kamu tüzel kişilikleri olduğu belirtilmektedir. Yine Anayasa'nın 124. Maddesi'ne göre kamu tüzel kişilikleri kendi alanlarıyla ilgili yönetmelik çıkarma yetkisine sahip kılınmışlardır. Bu çerçevede bir kamu tüzel kişisi olan TMMOB ve bağlı odalar kendi mesleki düzenlemelerini yapma konusunda Anayasal olarak yetkilidir. Bu Anayasal yetkinin hükümetin yetki yasasına dayanarak çıkardığı KHK ile yok edilmesi mümkün değildir. Anayasa'nın yerinden yönetim kuruluşu olarak tanımladığı meslek örgütlerine yönelik olarak iktidara tanıdığı sınırlı yetki sadece 'idari ve mali denetime ilişkin' olup, onu da yasama organının yapacağı kanun düzenlemesi ön koşuluna bağlamıştır. Anayasa'dan aldıkları yetkiye dayanarak meslek örgütlerinin tüm düzenleme, karar ve işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yine Anayasa'nın 125. Maddesi gereği yargı organı tarafından yapılmaktadır."

Rant Paylaşımının Ayak Sesleri

"Meclis çoğunluğunun 'halkın iradesi' dayatmasıyla yasama yetkisinin yürütmeye devredildiği, güçler ayrımının yok edildiği düzenlemenin toplum açısından yaratacağı önemli açmazlar olacaktır" denilen açıklamada, bu açmazların özellikle ekonomik alanda rant paylaşımı olarak kamuoyuna önümüzdeki günlerde yansıtacağı kaydedildi. KHK ile kurulan bakanlık bünyesinde farklı alanların birleştirilmesi ile "kentsel ve kırsal rant" üzerindeki sermaye birikim sürecini geliştirmek amacı taşıdığı belirtilen açıklamada, rant paylaşımına ilişkin işaretler şöyle gözler önüne serildi:

"Yine kentsel ve kırsal rant oluşumunda, çevre mevzuatının 'uygun' hale getirilmesi, orman arazilerinin imara ve şehirleşmeye 'uygun' hale getirilmesi, bu konudaki engellerin ortadan kaldırılması olarak değerlendirilmelidir. Nitekim seçime yönelik propaganda malzemesi olan 'çılgın proje'ler ile bu işaret verilmiştir. Bu rant paylaşımında temel ayağı da

özelleştirme süreçleri oluşturmaktadır. Su kaynakları başta olmak üzere yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin piyasalaştırılması sürecinde sermayenin ihtiyaç duyduğu kamu yapılanması böylece gerçekleştirilmektedir.

Kent topraklarını fiilen TOKİ eliyle satma stratejisi devam eden bir uygulamadır. TOKİ yatırımları toplam bütçeye göre yüksek bir orana sahiptir.

Uygulamaların yerel yönetimlere herhangi bir inisiyatif de tanımadan sürdürüldüğü görülmektedir.

Süreç; Galataport, Haydarpaşa, Kanal İstanbul, 3. Köprü gibi büyük kentsel projelerde, kent rantı üzerindeki bölüşüm niyetlerinin, çevre ve orman mevzuat engellerini kaldırma çalışması olarak da okunabilir.

TMMOB ve EMO bugüne kadar yukarıda sayılan tüm konularda mesleki alanda gerekli değerlendirmeyi yaparak, kamu yararına uyarıcı bir işlev görmüş, pek çok idari işlemde de kamu zararını önleyici uygulamalar gerçekleştirmiştir."

TMMOB'nin mesleki alanlarına yönelik, kamu adına söz söylemeyi aynı zamanda toplumsal sorumluluk olarak gördüğü vurgulanan açıklamada, "Odalarımız yerleşmeye ve yapılaşmaya yönelik yapılan mühendislik/mimarlık faaliyetini bizatihi işi yapan mühendis/mimar/şehir plancısı meslektaşların hizmetleri üzerinden ve genel olarak kendi mesleki çalışmaları ile düzenler. TMMOB çalışmalarında üyesine ve topluma karşı sorumludur" denildi.

KHK düzenlemesi ile TMMOB'nin iktidar ve çıkar odaklarından bağımsız olarak kamu yararı gereği gösterdiği muhalif kimliğinin törpülenerek, devlet hiyerarşisine tabi, söyleyecek sözü olmayan, etkisiz bir örgüt haline getirilmesinin hedeflendiği kaydedilen açıklama, mücadele vurgusuyla noktalandı:

"Elektrik Mühendisleri Odası olarak; TMMOB bütünlüğü içerisinde iktidarın kontrolsüz güç arayışında meslek örgütlerini hedef almasına karşı tüm örgütlülüğümüzle, mesleğimize, meslektaşlarımıza ve kamu yararına sahip çıkmaya devam edeceğimizi ve her türlü platformda gereken mücadelenin verileceğini bildiririz."

